

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	UHV/19ST	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Dějiny 19. století		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	25.05.2024 13:52

Pracoviště / Zkratka	UHV / 19ST			Akademický rok	2023/2024
Název	Dějiny 19. století			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 4 Kred.			Forma zakončení	
Rozsah hodin	Přednáška 3 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	NE
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	0 / 20	0 / 0	0 / 0	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Zimní semestr	0 / 40	0 / 20	0 / 0	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Letní semestr
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	A B C D E F				
Počet hodin kontaktní	Ne				
Automat. uzn. záp. před zk.					
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	KHV/19ST				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem předmětu je seznámit posluchače s politickým, kulturním a hospodářským vývojem v Českých zemích, habsburské monarchii a ve světě v "dlouhém" 19. století.

Požadavky na studenta

Přečtení nejméně 15 titulů odborné literatury k dějinám "dlouhého 19. století". Z uvedených 15 titulů musí být alespoň 10 monografií (každá nejméně 100 stran), z toho 5 musí být vybráno ze seznamu doporučené literatury (učebnice - tj. "rozšiřující" knihy autorů Rapporta a Hlavačky - v to nepočítaje), zbytek podle vlastního výběru.

Nejvýše 5 titulů z oněch 15 mohou být studie z odborného tisku (každá nejméně 20 stran). Nejméně 1 studie musí být v některém ze světových jazyků a musí pocházet z nabídky studií umístěných mezi materiály ke studiu 19ST.

Seznam četby student předloží při zkoušce. Proověření znalosti titulů uvedených v seznamu je součástí zkoušky.

Podmínkou připuštění ke zkoušce je zápočet ze semináře k dějinám 19. století (19STS) u oborů, kde je tento seminář povinný.

V případě zavedení distanční výuky budou přednášky probíhat prostřednictvím programu MS Teams, jež si studenti mohou stáhnout prostřednictvím svého studentského přístupu do STAGu.

Výše uvedené požadavky (četba, ústní zkouška ve stanoveném rozsahu) zůstanou v platnosti.

Konsultace mohou probíhat prostřednictvím e-mailu.

Obsah

Francouzská trevolyce a její dopady na vývoj v Evropě na přelomu 18. a 19. století.

Evropa po Vídeňském kongresu. Dědictví revoluce a návrat starých poměrů. Vznik Svaté aliance, její kongresy a vliv na dění v Evropě. Hospodářský vývoj v 19. století - 1. a 2. průmyslová revoluce, poměry v různých zemích, souvislosti s politickým vývojem.

Habsburská monarchie v 1. pol. 19. stol. Společnost, kultura a hospodářství - vývoj, či stagnace? František I. a Ferdinand I. (V.)

Dobrotivý - vliv jedince na podobu státu. Biedermeier. Pokračování českých obrozeneckých snah, kulturní aktivity obrozenců, české zemské a národní instituce - Matice česká, museum, Jednota pro povzbuzení průmyslu v Čechách. Vztahy Čechů a Němců.

Poměr státu k národním hnutím.

Balkán v 19. století - Osmanská říše, národně-osvobozené boje a jejich mezinárodní souvislosti, vznik nezávislých států.
 Koloniální otázka - koloniální mocnosti, jejich državy, typy kolonií, osvobozené boje, souvislosti s mezinárodními vztahy.
 Rok 1848 v Evropě - představy a skutečnost. Počátky revolučního hnutí, postup Evropou, politické, hospodářské a nacionální souvislosti. Revoluce v habsburské monarchii - Vídeň, České země, Uhry. Řešení ústavní otázky.
 Neoabsolutismus, Bachův režim. Správní reformy, hospodářské změny. Zapojení habsburské monarchie do mezinárodních vztahů v 50. letech. Budování občanské společnosti (ústavy 1861, 1867). Vývoj Českých zemí a české společnosti po roce 1848.
 Dualismus. Česko - německé vztahy, česká politika.
 Amerika v 19. století - mocenské poměry na kontinentu, osvobozené boje proti koloniálním mocnostem, USA a jejich vnitřní vývoj, cesta USA k velmocenskému postavení.
 Velká Británie v 19. století. Vliv průmyslové revoluce, politický a společenský vývoj. Viktoriánská kultura. Britská diplomacie.
 Irská otázka.
 Sjednocení Itálie a jeho mezinárodní souvislosti. Vývoj Itálie do 1. světové války. Sjednocení Německa a jeho mezinárodní souvislosti.
 Rusko v 19. století - politický, hospodářský a kulturní vývoj, vztahy s ostatními velmocemi.
 Francie v 19. století. Období restaurace. Červencová monarchie. Rok 1848 ve Francii. Druhé císařství. Třetí republika.
 Habsburská monarchie v poslední třetině 19. století a na začátku století 20. - vývoj a střetávání politických stran, reformy volebního práva, hospodářský a kulturní vývoj. Rakouská otázka a Evropa. Národnostní spory a jejich (ne)řešení.
 Pyrenejský poloostrov v 19. století. Karlistické války, republikanismus na Pyrenejském poloostrově. Španělsko a Portugalsko a jejich zámořské državy.
 Hlavní politické proudy v Evropě 19. století (liberalismus, socialismus, konservativismus, anarchismus, nacionalismus ...).
 Mezinárodní vztahy 1871 - 1914 - mocenské zájmy, vznik aliancí, cesta k 1. světové válce.
 Židé v evropské společnosti v 19. století. Antisemitismus, asimilace, sionismus.
 Evropa a Dálný východ v 19. století. Japonsko a jeho vstup mezi velmoci.
 První světová válka.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Získané způsobilosti

Studenti si osvojí znalosti o nejdůležitějších událostech, osobnostech a etapách vývoje daného období a schopnost hledat vzájemné souvislosti.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%), doc. PhDr. Marie Macková, Ph.D. (100%), prof. PhDr. Miroslav Šedivý, Ph.D. (100%), Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D. (100%)

Literatura

- **Rozšiřující:** HLAVAČKA, M. *České země v 19. století (použitelné jako učebnice)*. Praha, 2014.
- **Rozšiřující:** RAPPORT, M. *Evropa devatenáctého století (použitelné jako učebnice)*. Praha, 2011.
- **Doporučená:** FERGUSON, N. *Britské impérium. Cesta k modernímu světu..* Praha, 2007.
- **Doporučená:** URBAN, O. *Česká společnost 1848 - 1918*. Praha: Svoboda, 1982.
- **Doporučená:** ŠEDIVÝ, I. *Češi, České země a Velká válka 1914-1918*. Praha, 2003.
- **Doporučená:** BADE, K. J. *Evropa v pohybu. Evropské migrace dvou staletí*. Praha: NLN, 2005.
- **Doporučená:** FURET, F. *Francouzská revoluce I-II.* Praha (2. díl 2007), 2004.
- **Doporučená:** KŘEN, J. *Konfliktní společenství*. Praha: Academia, 1990.
- **Doporučená:** HROCH, M. *Na prahu národní existence*. Praha: Mladá fronta, 1999.
- **Doporučená:** FERGUSON, N. *Nešťastná válka*. Praha, 2004.
- **Doporučená:** ŠTAIF, J. *Obezřetná elita: česká společnost mezi tradicí a revolucí 1830 - 1851*. Praha: Dokořán, 2005.
- **Doporučená:** SCHULZE, H. *Stát a národ v evropských dějinách*. Praha: NLN, 2003.
- **Doporučená:** HROCH, M. *V národním zájmu*. Praha, 1999.
- **Doporučená:** SCHORSKE, C. E. *Vídeň na přelomu století..* Brno, 2000.

Vyučovací metody

Monologická (výklad, přednáška, instruktáž)

Hodnotící metody

Ústní zkouška

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Filologie	Bakalářský	Prezenční	Historie (dvouoborové)	1	2013	2023	Povinné předměty	A	2	LS
Historické vědy	Bakalářský	Prezenční	Historie (dvouoborové)	1	2013	2023	Povinné předměty	A	2	LS
Historické vědy	Bakalářský	Prezenční	Kulturní dějiny	1	2013	2023	Povinné předměty	A	3	LS
Historické vědy	Bakalářský	Prezenční	Spisová a archivní služba	1	2013	2023	Povinné předměty	A	3	LS